

In the name of Allah, the compassionate, the merciful
به نام خداوند بخشنده مهربان

- سرشناسه : محمدزاده، علی اصغر، ۱۳۶۶ -
سرشناسه : مرکز بین المللی ترجمه ونشر المصطفی
عنوان و نام پدیدآور : رابطه فقه و اخلاق از منظر هدف / علی اصغر محمدزاده.
مشخصات نشر : قم : مرکز بین المللی ترجمه ونشر المصطفی ﷺ، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری : ۲۱۴ ص.
مرجع تولید : دانشگاه مجازی المصطفی ﷺ
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۳۱۵-۱۳۵-۴
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : فقه / Islamic law / اخلاق اسلامی / Islamic ethics
شناسه افزوده : جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین المللی ترجمه ونشر المصطفی ﷺ
شناسه افزوده : Almustafa International UniversityAlmustafa International Translation and Publication center
رده بندی کنگره : BP۱۶۹
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۲
شماره کتابشناسی ملی : ۹۰۰۳۱۸۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

BP1508

رابطه فقه و اخلاق از منظر هدف

مؤلف: علی اصغر محمدزاده

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه ونشر المصطفی ﷺ

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸ تلفن: ۳۷۸۳۶۱۳۴ ۲۵ ۹۸+

تلفکس: (داخلی ۱۰۵)/۳۷۸۳۹۳۰۵ ۲۵ ۹۸+

◀ ایران، قم، بلوار محمد امین، سه راه سالاریه تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ ۲۵ ۹۸+

pub_almustafa

pub-almustafa.ir

miup@pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت ● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری ● ناظر چاپ: ایوب جمالی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر الصلوة

رابطه فقه و اخلاق از منظر هدف

علی اصغر محمدزاده

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی، فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو، مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت بنیان گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام می‌باشد.

جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که دانش پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم، با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند، گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالندگی مراکز آموزشی، درگرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه، نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعة المصطفی علیه السلام العالمية» به‌عنوان بخشی از این مجموعه، که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیرایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

فهرست

۹	مقدمه
۹	مسئله و فرضیه پژوهش
۱۲	احتمالات گوناگون در ارتباط بین فقه و اخلاق از حیث هدف
۱۴	شیوه نگارش
۱۷	۱. کلیات و مفاهیم
۱۷	مفهوم‌شناسی
۱۷	اخلاق
۱۹	علم اخلاق و فلسفه اخلاق
۲۴	علم فقه و فلسفه فقه
۲۸	علم حقوق و فلسفه حقوق
۳۰	هدف، غایت و نتیجه
۳۲	مبانی تحقیق
۳۲	رابطه ارزش و هدف
۳۴	انواع هدف علوم
۳۴	هدف علم بدون در نظر گرفتن نیت خاص دانش پژوهان
۳۴	الف) هدف علم از جهت دسته‌بندی گزاره‌ها
۳۵	ب) هدف علم از جهت هدف گزاره‌ها

- ۴۰ هدف علم با ملاحظه نیت خاص دانش‌پژوهان _____
- ۴۰ الف) کسب علم جهت کاربردی کردن در یک رشته علمی _____
- ۴۱ ب) هدف شخصی افراد از کسب علم _____
- ۴۲ ملاک تمایز علوم _____
۲. هدف اخلاق و دانش‌های مرتبط با آن _____
- ۴۷ هدف اخلاق _____
- ۴۷ تفاوت هدف اخلاق‌های واقع‌گرا و غیر واقع‌گرا _____
- ۴۸ هدف اخلاق مطابق نظریات غیرواقع‌گرا _____
- ۴۸ هدف اخلاق مطابق نظریات واقع‌گرا _____
- ۵۰ تفاوت هدف اخلاق فضیلت (منش) و اخلاق‌های فعل‌محور _____
- ۵۵ هدف دانش‌های مرتبط با اخلاق _____
- ۵۵ هدف علم تربیت _____
- ۵۸ هدف علم حقوق _____
۳. هدف فقه _____
- ۶۳ مراحل بحث از هدف فقه _____
- ۶۷ امکان هدفمندی احکام فقهی _____
- ۷۰ نظریه هدفمندی مطلق احکام فقهی _____
- ۷۲ ادله نقلی بر تأیید نظریه هدفمندی احکام فقهی _____
- ۷۵ ادله عقلی بر تأیید نظریه هدفمندی احکام فقهی _____
- ۷۶ نظریه عدم هدفمندی مطلق احکام فقهی _____
- ۷۷ ادله نقلی بر انکار هدفمندی احکام فقهی _____
- ۸۷ ادله عقلی بر انکار هدفمندی احکام فقهی _____
- ۹۵ نظریه هدفمندی نسبی احکام فقهی _____
- ۹۶ ادله نقلی بر تأیید نظریه هدفمندی نسبی احکام فقهی _____
- ۹۶ ادله عقلی بر تأیید نظریه هدفمندی نسبی احکام فقهی _____
۱. مجازات _____

۲. امتحان الهی ۱۰۱
۳. مصلحت سلوکیه ۱۰۶
۴. حکم ظاهری ۱۰۸
۵. حکم وضعی ۱۰۹
- هدف احکام فقهی ۱۱۶
- رابطه هدف احکام فقهی با حسن و قبح و مصلحت و مفسده ۱۱۷
- تاریخچه بحث هدف احکام فقهی ۱۲۴
- ضرورت تقسیم احکام فقهی بر اساس هدف ۱۲۹
- انواع تقسیم‌بندی احکام فقهی بر اساس هدف در کلام فقها و اندیشمندان ۱۲۹
- تقسیم‌بندی اول: دنیوی و اخروی ۱۲۹
- تقسیم‌بندی دوم: ضروریات، حاجیات و تحسینیات (کرامات) ۱۳۱
- تقسیم‌بندی سوم: حاجات، منزلت فکری، حقوق و نظام عادلانه اقتصادی و سیاسی ۱۳۴
- تقسیم‌بندی مختار ۱۳۵
- اهداف مرتبط با حقوق خداوند ۱۳۶
- اهداف مرتبط با منافع فاعل ۱۳۷
- اهداف مرتبط با حقوق و منافع دیگران ۱۴۰
۱. آحاد انسان‌ها ۱۴۰
۲. جامعه انسانی ۱۴۱
۳. حیوانات و گیاهان (محیط زیست) ۱۴۲
- اهداف حقوقی ۱۴۲
- هدف علم فقه ۱۴۳
- فرضیه‌های محتمل برای هدف فقه ۱۴۴
- عمل به فرمان الهی ۱۴۴
۱. سعادت ۱۴۵
۲. منافع انسان ۱۴۶

۳. کمال ۱۴۸
۴. قرب الهی ۱۴۹
۵. عدالت اجتماعی ۱۵۰
۶. عمل به وظیفه اخلاقی ۱۵۱
۷. رابطه فرضیه‌های محتمل برای هدف فقه ۱۵۱
- عدم منافرت بین اهداف اخروی و دنیوی ۱۵۲
- رابطه سعادت و منفعت ۱۵۴
- رابطه کمال و قرب ۱۵۶
- تضاد و هم‌پوشانی فرضیه‌های محتمل برای هدف فقه ۱۵۸
- نظریه مختار: هدف جامع فقه ۱۶۴
۴. مقایسه فقه و اخلاق از حیث هدف ۱۶۹
- مقایسه فقه با اخلاق فضیلت از حیث هدف ۱۶۹
- مقایسه فقه با اخلاق عمل محور از حیث هدف ۱۷۴
- تساوی هدف ثانویه (جامع) فقه و اخلاق فعل محور ۱۷۴
- تساوی هدف اولیه (نوع گزاره‌های) فقه و اخلاق فعل محور ۱۷۵
- تساوی هدف اولیه فقه و اخلاق در احکام غیر حقوقی ۱۷۶
- رابطه هدف اولیه فقه و اخلاق در احکام حقوقی ۱۸۰
- تفاوت فقه و اخلاق در فرض تساوی هدف ۱۸۳
- ضمیمه: ساختار پیشنهادی فقه ۱۹۰
- منابع ۱۹۹